

Ett lån med stor effekt

08.02.2019

Historien om Holger Sundback

1956

Knappt hade han börjat bygga upp sitt liv efter åren som frontsoldat när hans värld rämnade. Året var 1956 och i efterdyningarna av generalstrejken fick Holger Sundback i Vasa sparken från det trävaruföretag som han hade gett sitt allt. På Åland kunde han börja om. Genom att bli delägare i det nystartade plastföretaget Plasto Ab kom Holger Sundback att spela en nyckelroll i företagets överlevnad och uppgång.

Som många andra städer i Finland präglades Vasa av fattigdom, alkohol och våld efter krigsåren. Mängden krigsskadade och psykotiska människor i staden var iögonfallande.

- Det var väldigt fattigt och ont om bostäder. Stämningen i Vasa var som i en film av Andrej Tarkovskij; allt var hopplöst trist och grått. Och vi barn var ju rädda för att det skulle bli krig igen, berättar Holger Sundbacks dotter Barbro.

Så småningom ljusnade tillvaron en smula. Familjen Sundback kunde flytta från sin lilla lägenhet utan varmvatten till ett större hem.

- Då fick vi både ett badkar och varmvatten. Det var en stor händelse i min familj.

Lyckan blev kortvarig. Generalstrejken 1956 gav upphov till politisk och ekonomisk osäkerhet och Holger Sundbacks lovande karriär på ett av stadens trävaruföretag kom till ett abrupt slut. När det familjeägda företagets ekonomi började gunga, utpekades Holger som syndabock och fick sparken.

- Pappa tappade fotfästet när de puttade ut honom. Det var den enda gång jag såg honom gråta. Som liten flicka trodde jag att min pappa alltid var stark, det gav ju den generationens män sken av. Men för mig dog pappa lite då, säger Barbro Sundback.

Holger Sundbacks fru Isabel hade sin mor och syster i Mariehamn. System Dolores var gift med Olof

Geelnard som 1954 hade grundat företaget Plasto. I början producerade man bland annat pins med Elvis Presley och Tommy Steele.

- När plasten kom på 1950-talet var det något sagolikt. Det var vackra färger, det var rött och gult i efterkrigstidens gråhet, minns Barbro Sundback.

De första åren för Plasto var ändå utmanande, pins och andra småprylar gav inte särskilt mycket klirr i kassan. De båda svågerna beslöt sig för att bli kompanjoner. Den planen krävde ändå att Holger Sundback lyckades ordna ett lån till det vacklande företaget.

- Så pappa tågade in på Ålandsbanken och med lägenheten i Vasa som säkerhet lyckades han förhandla till sig ett lån. Han satsade allt han ägde och blev delägare i Plasto.

Med nytt kapital skred herrarna Geelnard och Sundback genast till verket. Man köpte in moderna tyska maskiner som installerades i nya fabrikslokaler. Den nödvändiga draghjälpen kom från den långsamt spirande ekonomin. Snart var det inte en helt omöjlig tanke bland Finlands familjer att köpa leksaker till barnen. Och en hållbar plastbil från Plasto, det var något extra det.

När skolbarnen i Vasa våren 1958 hade sjungit klart Den blomstertid nu kommer tog Isabel Sundback sina tre barn och gjorde Holger sällskap i Mariehamn.

- Dittills hade mina barndomssomrar på Åland varit mina lyckligaste tider och nu flyttade vi dit. Min familj fick ett tryggare liv och en ny framtid. Så det var ett banklån vars effekter blev sällsynt välsignelserika, säger Barbro Sundback.

Barbro Sundback har vigt en stor del av sitt liv åt politiken. Hon var ledamot av Ålands lagting 1979–2015 och när hon 2005 valdes till talman blev hon den första socialdemokraten att inneha talmansposten.

Sanningen om Ålandsbanken

100 berättelser genom 100 år

Joakim Enegren

Med bidrag av Annika Lundqvist, Leo Löthman och Teo Tuominen.

Foto: Holger Sundback

ute i Vasa skärgård

på 1950-talet, familjen

Sundbacks arkiv.